

IN MEMORIAM PROF. DR. L.M.J.U VAN STRAATEN**R.G. Moolenbeek**

Op 8 mei 2004 overleed te Groningen prof. dr Lambertus Marius Joannus Ursinus van Straaten, emeritus hoogleraar in de geologie aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Op 2 april 1920 werd hij in Rotterdam geboren. Op jonge leeftijd verzamelde hij reeds schelpen en fossielen en na het gymnasium doorlopen te hebben, studeerde hij geologie in Leiden. Door omstandigheden was hij gedwongen zijn studie in Utrecht te vervolgen en spoedig kreeg hij een baan bij het "Geologisch Onderzoek in Limburg". Vanaf 1943 moest hij onderduiken

maar kon zijn onderzoek naar de geologie van de Maas-terrassen voortzetten. Na de oorlog hervatte hij zijn studie in Leiden en promoveerde in 1946. Zijn proefschrift luidde: "Grindonderzoek in Zuid-Limburg". Hierna was hij in de gelegenheid om enige tijd te werken bij de bekende petroloog en mineraloog Prof. dr Paul Niggli in Zürich. Op 1 april 1947 trad hij in dienst bij het Geologisch Instituut te Groningen als wetenschappelijk ambtenaar. Met voortvarendheid startte hij zijn onderzoek aan het ontstaan van afzettingen in de Waddenzee. Zijn

eerste resultaten publiceerde hij in 1950. Ook onderzocht hij het ontstaan van kokkel- en mosselbanken in de Waddenzee, een onderzoek wat ook thans weer actueel is. In Frankrijk bestudeerde hij de afzettingen in de Baai van Arcachon en in de Rhone delta. In 1954-55 doceerde hij in de Verenigde Staten. Begin jaren 70 deed hij onderzoek naar de ontstaanswijze van het fossielenrijke gesteente van Solnhofen (Duitsland). In 1962 werd dr. Van Straaten benoemd tot buitengewoon hoogleraar in de mariene geologie en petrologie en in 1972, als opvolger van prof. Kuenen, gewoon hoogleraar in Groningen. In 1983 hield daar de geologische opleiding op te bestaan en ging hij met pensioen. Wel zorgde hij daarna dat een deel van de collecties stenen, mineralen en fossielen naar het Natuurmuseum Groningen werd verhuisd. De Solnhofer-kalksteen collectie werd ondergebracht in het Teyler Museum te Haarlem. Zijn eigen schelpenverzameling gaf hij aan het Zoölogisch Museum van de Universiteit van Amsterdam.

In totaal heeft hij zo'n 92 wetenschappelijke publicaties geschreven, waarvan 18 op het gebied van de malacologie (zie malacologische bibliografie). Na zijn pensionering wijdde hij zich nagenoeg geheel aan de geologie en malacologie. Als lid van de wetenschappelijke staf van de Stichting Plancius nam hij deel aan o.a. een viertal reizen naar Spitsbergen. Onder vaak zeer slechte weersomstandigheden zag hij kans om met een eenvoudige emmer aan een touw een werkelijk unieke verzameling schelpen van Spitsbergen te verzamelen. Ook van zijn vele andere reizen nam hij schelpen mee. Zo hebben wij materiaal van: Archacon (1948-1949), Bretagne (1948, 1957, 1969, 1975, 1979, 1983), Roscoff (1948, 1957), Bahama's (1955), Rhone-delta (1955-1956-1957 en 1958), Algerije (1952), Texas (1955), Nova Scotia (1955), Foz (1957-1958), Cap Begancon (1965), Curaçao (1968, 1972), Cartago (1969), Tunesië (1969), Japan (1970), Martinique (1972), Antigua (1972), St. Maarten (1972), Anak Krakatau (1976), Brisbane (1976), Java (1976), Straat Sunda (1976), Bali (1984), Bombay (1984), Moorea (1984), Tahiti (1984), Rode Zee (1987), Egypte (1987). Zeker niet onvermeld mag blijven zijn collectie uit de Adriatische Zee. Zelf publiceerde hij in 1985 over dit (sedimentatie)onderzoek. Echter, heel veel materiaal diende nog verder uitgezocht en bewerkt te worden. Een gigantische klus, waar in eerste instantie de heer en mevrouw Hoenselaar een begin mee maakten en dat later voortgezet en voltooid werd door de heer Van der Linden. Hij determineerde ruim 3000 samples op naam.

Prof. van Straaten was lid van vele verenigingen waaronder het Koninklijk Nederlands Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap (1940), de NMV (1953), de Koninklijke Academie van Wetenschappen (1971) en de Geological Society London (1974). Er werden twee wetenschappelijke medailles aan hem toegekend, nl. de Van Waterschoot van der Gracht-penning en de F.P.

Prof. dr. L.M.J.U. van Straaten (1920-2004) aan het werk.

Shepard Award. Ook was hij erelid van de Geological Society London.

De historie van de wetenschap had eveneens zijn belangstelling getuige o.a. zijn publikatie in 1989 over de mineralogische collectie van Petrus Camper (1722-1789).

Ik herinner mij hem als een zeer bescheiden, nooit op de voorgrond tredende man, altijd behulpzaam en bereid om zijn kennis over te dragen. De spaarzame keren dat ik hem op het museum ontmoette werden veelal besteed aan verhalen over zijn reizen en natuurlijk over zijn geliefde hobby de 'malacologie'.

Malacologische bibliografie:

- 1950 - Environment of formation and facies of the Wadden Sea sediments. Tijdschrift Kon. Ned. Aard. Gen. 67: 94-108.
- 1951 - Quelques particularités du relief sous-marin de la Mer des Wadden (Holland). In: Sedimentation et Quaternaire. Bordeaux: 139-145.
- 1952 - Biogene textures and the formation of shell beds in the Dutch Wadden Sea. Proc. Kon. Ned. Ak. Wetensch. (B). 55: 500-516.
- 1956 - Composition of shell beds formed in tidal flat environment in the Netherlands and in the Bay of Arcachon (France). Geol. Mijnb. 18: 209-226.
- 1957 - & J.D. JONG. The excavation at Velsen. Verh. Kon. Ned. Geol. Mijnb. Gen., Geol. 17: 87-218.
- 1957 - The holocene deposits. Verh. Kon. Ned. Geol. Mijnb. Gen. (Geol.) 17: 93-99.
- 1960 - Marine mollusc shell assemblages of the Rhone delta. Geol. Mijnb. 39: 105-129.
- 1966 - Micro-malacological investigation of cores from the southeastern Adriatic Sea. Proc. Kon. Ned. Ak. Wet.

- (B) 69: 429-445.
- 1966 - & S. BOTTEMA. Malacology and palynology of two cores from the Adriatic Sea floor. *Mar. Geol.* 4: 553-564.
- 1972 - Holocene stages of oxygen depletion in deep waters of the Adriatic Sea. In: Stanley, D.J. (ed.). *The Mediterranean Sea*. Stroudsburg: 631-643.
- 1977 - In memoriam Ph. H. Kuenen. *Geol. Mijnb.* 56: 1-3.
- 1977 - Philip Henry Kuenen. *Jaarboek Kon. Ned. Ak. Wet.* (1976): 1-4.
- 1977 - Mollusken in de diepzee-afzettingen van de Adriatische Zee. *Corr. Blad NMV* 179: 724-727.
1985. Molluscs and sedimentation in the Adriatic Sea during late-Pleistocene and Holocene times. *Giornale Geologia* (3) 47: 181-202.
- 1987 - Mollusken van Spitsbergen. *Corr. Blad NMV* 237: 308-310.
- 1988 - Mollusc shell assemblages in bore samples from ancient Halos (Greece). In: Reinders, H.R. *New Halos, a Hellenistic town in Thessalia, Greece*. Utrecht: 227-235.
- 1989 - De Palaeontologische collectie. In: Schuller tot Peursum Meyer, J. & W.R.M. Koops (eds). *Pterus Camper 1722-1789*. Groningen: 1-148.
- 1991 - De geologische collecties der Rijksuniversiteit te Groningen. *Grondboor & Hamer* 45: 41-49.

Verwijzingen:

- VEENSTRA, H.J., 1990. Hoofdpersonen uit de geologie aan de R.U. te Groningen, 1877-1985. *Grondboor & Hamer* 44: 77-84.
- , 2004. In Memoriam prof. dr. L.M.J.U van Straaten. *Nieuwsbrief KNGMG* 29(4): 12-13.
- , 2004. In Memoriam prof. dr. L.M.J.U van Straaten. *Grondboor & Hamer* 58: 96.

Adres auteur:

Mr. J.C. Buhmanlaan 42

1244 PH Ankeveen

E-mail: moolembeek@science.uva.nl